

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.

(ve zkratce ÚSP AV ČR, v. v. i.)

IČ: 68378122

Sídlo: Národní 117/18, 116 00 Praha 1

Výroční zpráva o činnosti a hospodaření za rok 2009

Stanovisko Dozorčí rady ÚSP AV ČR, v. v. i.:

Dozorčí rada tuto výroční zprávu včetně účetní závěrky a zprávy auditora projednala bez připomínek dne 10.6.2010.

Stanovisko Rady ÚSP AV ČR, v. v. i.:

Rada tuto výroční zprávu projednala 27.5.2010 a bez připomínek schválila dne 21.6.2010.

V Praze dne 25. května 2010

I. Informace o složení orgánů veřejné výzkumné instituce a o jejich činnosti či o jejich změnách

a) Výchozí složení orgánů pracoviště

Ředitel pracoviště: doc. JUDr. Jaroslav Zachariáš, CSc (do 1. 10. 2009)
JUDr. Jan Bárta, CSc. (pověřen řízením od 2.10.2009)

Rada pracoviště ve složení:

předseda:

doc. JUDr. Jaroslav Zachariáš, CSc. (ÚSP AV ČR, v. v. i.) – do 26. 10. 2009

JUDr. Lenka Vostrá (ÚSP AV ČR, v. v. i.) – od 18. 11. 2009

místopředseda:

JUDr. Lenka Vostrá (ÚSP AV ČR, v. v. i.) – do 18. 11. 2009

JUDr. František Cvrček (ÚSP AV ČR, v. v. i.) – od 18. 11. 2009

členové:

JUDr. Ján Matejka, Ph.D. (ÚSP AV ČR, v. v. i.),

prof. JUDr. Oľga Ovečková, DrSc. (Ústav státu a práva SAV),

JUDr. Lenka Pítrová, CSc. (Úřad vlády ČR)

Prof. JUDr. Jozef Suchoža, DrSc. (Právnická fakulta UPJŠ v Košicích).

Dozorčí rada ve složení:

předseda: PhDr. Martin Steiner (Akademická rada AV ČR)

místopředseda: JUDr. Jan Bárta, CSc. – do 10. 11. 2009

PhDr. Jarmila Čermáková (ÚSP AV ČR, v. v. i.) – od 11.11. 2009

členové:

doc. JUDr. Zdeňka Gregorová, CSc. (Právnická fakulta MU v Brně),

Ing. Petr Plesnivý (Ministerstvo financí ČR),

RNDr. Jiří Rákosník, CSc. (Akademická rada AV ČR).

b) Změny ve složení orgánů:

V průběhu roku 2009 došlo v orgánech ÚSP AV ČR, v. v. i., k následujícím změnám:

Doc. JUDr. Jaroslav Zachariáš, CSc., se 1. 10. 2009 vzdal funkce ředitele; předsedou AV ČR byl následně od 2.10. 2009 řízením ÚSP AV ČR, v. v. i., pověřen JUDr. Jan Bárta, CSc., dosavadní vedoucí oddělení veřejného práva ÚSP AV ČR, v. v. i.

Dne 26. 10. 2009 se doc. JUDr. Jaroslav Zachariáš, CSc., vzdal rovněž členství v Radě ÚSP AV ČR, v. v. i., čímž zanikla i jeho funkce předsedy Rady; na svém mimořádném zasedání 18. 11. 2009 Rada novým předsedou zvolila JUDr. Lenku Vostrou, dosavadní místopředsedkyni Rady, a novým místopředsedou JUDr. Františka Cvrčka, CSc., dosavadního člena Rady.

Interní členkou Dozorčí rady ÚSP AV ČR, v.v.i. byla na místo JUDr. Jana Bárty, CSc. pověřeného řízením ÚSP AV ČR, v.v.i. jmenována PhDr. J. Čermáková s účinností od 11.11.2009.

c) Informace o činnosti orgánů:

Ředitel:

Ředitel (resp. následně též pracovník pověřený řízením ÚSP AV ČR, v.v.i.) vykonával úkoly stanovené zákonem č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění, dle zde vymezených pravomocí a v souladu s ostatními právními předpisy.

Dále na základě Organizačního řádu ÚSP AV ČR, v. v. i. řídil agendu vypracovávání vědeckých posudků a koordinoval ediční činnost ÚSP AV ČR.

Rada ÚSP AV ČR, v. v. i.:

Rada ÚSP AV ČR, v. v. i., (dále jen Rada), se v roce 2009 sešla na čtyřech řádných (16. 4.; 25. 6.; 24. 9.; 10. 12.) a dvou mimořádných (20. 10., 18. 11.) zasedáních; kromě toho 18. 11. zasedala společně s Dozorčí radou ÚSP AV ČR, v. v. i. Vzestup frekvence zasedání oproti předchozím letům souvisel především se změnami ve vedení ÚSP AV ČR v druhé polovině roku 2009 a nutností reagovat na medializovaná vyjádření týkající se plagiátorství dvou vedoucích pracovníků ÚSP AV ČR, v. v. i., domněle neetické spolupráce se Fakultou právnickou ZČU v Plzni a dále na zpochybňování odbornosti a nestrannosti expertiz, které ÚSP AV ČR, v. v. i., zpracovával. To se přímo odrazilo i v agendě Rady, která se tak kromě projednávání otázek chodu ÚSP AV ČR, v. v. i., které dle zákona spadají do jejích pravomocí (rozpočet, projednávání vědeckých projektů a odborných akcí atd.), zabývala vzniklou situací; reagovala na prohlášení předsedkyně Akreditační komise MŠMT i médií, iniciovala přezkum dosavadní realizace expertizní činnosti ÚSP AV ČR a v závěru roku pak Rada zahájila přípravy výběrového řízení na kandidáta na funkci nového ředitele ÚSP AV ČR, v. v. i., a současně iniciovala celou ústavní diskuzi o dalších směrech vědecké činnosti ÚSP AV ČR a jeho fungování, což byl i hlavní předmět diskuze na shromáždění vědeckých pracovníků ÚSP AV ČR, v. v. i., konaném dne 17. 12. 2009. Rada také spolupracovala s Komisí

pro kontrolu činnosti ÚSP AV ČR, v. v. i., kterou 20. 10. 2009 ustavila Akademická rada AV ČR v reakci na medializovaná tvrzení o netransparentnostech při spolupráci s Fakultou právnickou ZČU v Plzni v oblasti doktorských studijních programů a při vydávání některých expertíz.

Dozorčí rada ÚSP AV ČR, v. v. i.:

V r. 2009 se konala dvě řádná zasedání Dozorčí rady ÚSP AV ČR, v. v. i. (dále jen Dozorčí rada), a to dne 25.3.2009 a 18.11.2009. Dozorčí rada schválila obvyklé úkony vyplývající ze zákona (zejména projednání rozpočtu ÚSP AV ČR, schválení auditora, schválení účetní závěrky).

II. Informace o změnách zřizovací listiny:

V průběhu roku 2009 nedošlo ve zřizovací listině Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i., k žádným změnám.

III. Hodnocení hlavní činnosti:

Základní směry výzkumné činnosti Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i. (dále jen ÚSP AV ČR) byly i v roce 2009 určeny stávajícím výzkumným záměrem, který nese název „Proces harmonizace práva v rámci Evropské unie a jeho vliv na právní řády členských států v podmínkách informační společnosti“ a je řešen od roku 2005. V širší návaznosti na tento výzkumný záměr se v ÚSP AV ČR v průběhu roku 2009 řešilo 11 projektů (z toho byly dva nově započaté) podporovaných tuzemskými grantovými agenturami, jeden podporovaný ČBÚ a jeden projekt zahraniční spolupráce podporovaný Visegrádským fondem. Nově byly podány návrhy na tři grantové projekty (jeden standardní, jeden postdoktorský ke GA ČR a jeden doplňkový k Visegrádskému fondu); z toho uspěl postdoktorský na téma sportovního práva s počátkem řešení k 1. lednu 2010; o mezinárodním nebylo dosud rozhodnuto.

V roce 2009 byly dokončeny tři dlouhodobé projekty, a to na téma partnerství a spolupráce veřejného a soukromého sektoru na místní a regionální úrovni, demokracie a otázky právní politiky boje proti terorismu a výzkumu pojmové struktury českého právního řádu.

Pokud jde o specifická témata výzkumu jednotlivých oddělení ÚSP AV ČR, byla situace během roku 2009 následující:

Výzkumná činnost v rámci oddělení teorie práva se zaměřila na výzkum vybraných otázek a problémů obecné teorie práva, právní filozofie, právní informatiky a lingvistiky, jakož i metodologie a sociologických přístupů v právní vědě. Dlouhodobě je pozornost věnována výzkumu vývoje české legislativy (kvantitativní analýzy), kvalitativním metodám při zkoumání soudního rozhodování, jakož i vybraným otázkám právní filozofie a logiky. Předmětem výzkumného zájmu byl v tomto období rovněž vývoj federalismu z hlediska historie, současnosti i perspektiv, a výzkumu právních otázek politiky boje proti terorismu. Všechna uvedená témata jsou

realizována v rámci dlouhodobých projektů a v tomto smyslu představují také perspektivní výzkumnou orientaci oddělení.

Pracovníci oddělení veřejného práva zpracovávali otázky týkající se teorie mezinárodního práva (kodifikace a fragmentace mezinárodního práva), oblast mezinárodního práva humanitárního a trestního i ekonomického včetně zvláštní pozornosti věnované jurisdikcím a alternativním způsobům řešení sporů. V oblasti výzkumu věnovaného územní samosprávě bylo těžiště v otázkách spolupráce veřejného a soukromého sektoru na místní a regionální úrovni. V závěrečné fázi řešení se nacházel výzkum v projektu zadaném Českým báňským úřadem (povolování důlní činnosti ve vazbě na důlní škody).

Pracovníci oddělení soukromého práva systematicky pokračovali v analýze vlivu komunitárního práva na jednotlivé odvětví právního řádu. Součástí této analýzy byla také problematika jednotlivých modelů partnerství používaných v členských státech, Veřejno-soukromá partnerství, unijní pravidla hospodářské soutěže, jakož i vliv a dopady Lisabonské smlouvy na právní prostředí ČR. Samotný výzkum se dále zaměřil také na mezinárodní právo soukromé v evropských souvislostech a rovněž na právo mezinárodního obchodu. V rámci procesu rekodifikace soukromého práva pak byla věnována pozornost také výstavbě, novému pojetí struktury, výuky a vědeckého zkoumání občanského práva. Rozvoj nových (interdisciplinárních) právních oborů byl v oblasti zdravotnického práva a sportovního práva orientován na oblasti náhrady škody na zdraví a imateriální újmy, oblast výzkumu problematiky počítačových sítí byla zaměřena na novou problematiku datových schránek.

ÚSP AV ČR jako výzkumné pracoviště v oblasti společenských věd se zaměřením na vědecký výzkum v oblasti práva a právní informatiky předkládá výsledky své hlavní činnosti především ve formě odborných publikací a statí. V roce 2009 výzkumní pracovníci ÚSP AV ČR publikovali okolo 87 výstupů (monografií, učebnic, sborníků a článků v odborném tisku), které zahrnují původní studie a statí, ale také recenze a informace o aktuálním dění v oblasti právní politiky i odborném životě. V roce 2009 byly v této produkci zastoupeny zejména práce věnované mezinárodnímu právu veřejnému a soukromému, aplikaci práva EU, právní historii, problematice lidských práv, teorii práva, právní informatice, legislativě a medicínskému právu.

Mezi hlavními výsledky tohoto druhu lze uvést zejména:

1) Malíř, Jan, a kol.: Česká republika v Evropské unii (2004 – 2009): Institucionální a právní aspekty členství, Plzeň-Praha : Nakladatelství Aleš Čeněk-Ústav státu a práva AV ČR, 2009. 200 s. - (Ediční řada Ústavu státu a práva AV ČR).

Monografie, která má přímou vazbu s víceletým výzkumným záměrem Ústavu, se pokouší přispět do pokračující diskuze o tom, zda a jak členství v EU ovlivňuje národní suverenitu. V 5 kapitolách rozebírá ústavní základy pro účast ČR v EU a jejich výklad Ústavním soudem ČR, mechanismy, jimiž ČR formuluje a prosazuje svůj postoj v rozhodovacím procesu EU a rovněž otázku provádění závazků vyplývajících ze členství, zejména v oblasti legislativní a uzavírání mezinárodních smluv. Pozornost je dále věnována aplikaci práva EU vnitrostátními správními orgány a soudy (zvláště oběma nejvyššími českými soudy). Závěrečná kapitola se

soustřeďuje na interakci mezi ČR a institucemi EU, které reprezentují společný zájem – Evropským parlamentem a Soudním dvorem.

2) Blahož, Josef, a kol.: Democracy and issues of legal policy in fighting terrorism: A comparison. [Demokracie a problémy právní politiky boje s terorismem: srovnání.], 1. - Praha : Wolters Kluwer ČR, a.s, 2009. 352 s.

Práce, která je výsledkem řešení dlouhodobého projektu, multidisciplinárně zkoumá fenomén terorismu a právní politiky boje s ním z pozic práva ústavního, mezinárodního a evropského. Nebyly opomenuty ani otázky trestněprávní, ani obecná východiska teoretickoprávní, stejně tak jako ekonomické, politologické a sociologické aspekty boje proti terorismu v globalizovaném světě.

3) Šejvl, Michal, a kol.: Aplikace práva EU v ČR: Vybrané problémy, Plzeň-Praha : Nakladatelství Aleš Čeněk-Ústav státu a práva AV ČR, 2009. 288 s. - (Ediční řada Ústavu státu a práva AV ČR)

Monografie se zabývá aktuálními problémy aplikace práva EU v ČR a to jak problémy obecnými (jak chápat aplikace práva jako praxi, institucionální otázky včetně mechanismu, pomocí něhož se ČR podílí na rozhodovacích procesech EU, problémy legitimacy), tak v jednotlivých právních odvětvích (ochrana spotřebitele, právo korporací, společná zemědělská politika, náhrada škody na zdraví, autorské právo) kde se kromě otázek legislativy věnují zejména praxi soudů a úřadů při aplikaci práva EU, a to včetně jedné případové studie.

4) Adamová, Karolina: První česká federativní ústava z roku 1619. Plzeň-Praha : Nakladatelství Aleš Čeněk-Ústav státu a práva AV, ČR, 2009. 192 s. - (Ediční řada Ústavu státu a práva AV ČR)

Monografie přináší pohled na počátky konfедераčního hnutí v českých zemích a na samotný text konfедераční listiny z roku 1619. Zabývá se česko-rakouskou a česko-uherskou konfederací. Všechny konfедераční smlouvy jsou podrobeny juristické analýze a obsahovému srovnání.

5) Louda, Tomáš, a kol.: Partnerství veřejného a soukromého sektoru: Právní a ekonomické aspekty. Plzeň-Praha : Nakladatelství Aleš Čeněk-Ústav státu a práva AV ČR, 2009. 464 s. - (Ediční řada Ústavu státu a práva AV ČR)

Publikace je výsledkem řešení tříletého projektu. Autoři se věnují teorii spolupráce a partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem, právními podmínkami uplatňování partnerství v České republice i v Evropské unii, stranou nezůstávají ani sociální a ekonomická hlediska uplatňování a rozvoje PPP. Součástí publikace jsou výsledky průzkumu problematiky financování potřeby územně samosprávných jednotek prostřednictvím spolupráce veřejného a soukromého sektoru.

Podrobné údaje o publikačních a dalších výstupech výzkumné činnosti pracovníků ÚSP AV ČR jsou zveřejňovány prostřednictvím informačního systému, jednak v systému Evidence publikační činnosti v AV ČR na webových stránkách Střediska vědeckých informací AV ČR a jednak v Rejstříku výsledků výzkumu (RIV) pod gescí Rady pro výzkum, vývoj a inovace, pomocného orgánu vlády.

Pokud jde o vlastní ediční činnost ÚSP AV ČR v roce 2009, ve spolupráci s Nakladatelstvím a vydavatelstvím A. Čeněk pokračovalo především vydávání nové Ediční řady ÚSP AV ČR, ve které byly v tomto roce publikovány celkem 4 tituly,

a to Adamová, Karolina: První česká federativní ústava z roku 1619; Malíř, Jan, a kol.: Česká republika v Evropské unii (2004 – 2009): Institucionální a právní aspekty členství; Šejvl, Michal, a kol.: Aplikace práva EU v ČR: Vybrané problémy a Louda, Tomáš, a kol.: Partnerství veřejného a soukromého sektoru: Právní a ekonomické aspekty; k obsahům dotčených publikací viz výše).

Nejvýznamnější periodickou publikaci ÚSP AV ČR nadále představuje časopis Právník, který v roce 2009 vycházel ve 148. ročníku a který je z hlediska stávající politiky hodnocení výsledků vědy a výzkumu klasifikován jako neimpaktovaný recenzovaný časopis; od konce roku 2009, kdy byla ukončena spolupráce na jeho vydávání dříve probíhající s Fakultou právnickou v Plzni, je tento časopis vydáván a financován výlučně ÚSP AV ČR. Vzhledem k blížícímu se 150. výročí tohoto časopisu podpořila Rada ÚSP AV ČR, v. v. i. záměr na přípravu odborné akce k tomuto výročí a vydání zvláštního čísla či spíše publikace, na které se pod dohledem výkonného redaktora tohoto časopisu již od poloviny roku 2009 intenzivně pracuje.

Kromě publikační činnosti umožňují reflektovat aktuální právní problémy i odborné akce, které ÚSP AV ČR organizuje nebo spoluorganizuje. Z akcí pořádaných v roce 2009 je třeba zmínit zejména konferenci „Spolupráce a partnerství veřejného a soukromého sektoru, právní a ekonomické aspekty“ konanou ve dnech 5.- 6. listopadu 2009 v Třešti, nebo mezinárodní workshop na téma evropské sousedské politiky konané dne 15. června 2009 v maďarském Egeru.

Na širší veřejnost jsou zaměřeny aktivity sloužící k popularizaci výsledků právního bádání. Tuto popularizaci ÚSP AV ČR uskutečňuje především formou komentářů k právním aspektům aktuálních politických a dalších událostí (viz monitoring tisku sledovaný AV ČR). ÚSP AV ČR rovněž otevřel své dveře návštěvníkům v rámci akcí konaných v Týdnu vědy a techniky Akademie věd ČR v listopadu 2009.

Veřejnosti nabízí ÚSP AV ČR i přístup k dokumentárním a informačním službám svého Střediska vědeckých informací (SVI), které má status veřejné knihovny a jehož primární funkcí je zabezpečovat infrastrukturu vědeckému výzkumu probíhajícímu na ÚSP AV ČR. Knihovní fond SVI se v roce 2009 rozšířil o 371 nových neperiodických publikací, z toho 101 zahraničních. Počet jeho uživatelů přitom stoupl na 866; kromě výzkumných pracovníků jsou jimi především studenti právnických fakult a odborná veřejnost, kteří také hojně využívají rešeršní činnost z fondů knihovny. Fond knihovny je prostřednictvím systému ALEPH a prostřednictvím Souborného katalogu přístupný všem uživatelům internetu na celostátní i mezinárodní úrovni, což se projevilo v letech 2007 – 2009 především nárůstem počtu meziknihovních výpůjček. V roce 2009 došlo ke konverzi databáze bibliografii článků z českých právnických periodik, kterou SVI vede od r. 1993, do nového systému CLAN, který byl vytvořen dle požadavků SVI. V druhé polovině roku pak proběhla úplná revize knihovního fondu.

Připomenout je dále třeba, že na ÚSP AV ČR rovněž působí komise pro vědecký titul "doktor věd" v oboru právní vědy. V roce 2009 zde disertační práci obhájily v dubnu prof. JUDr. Monika Pauknerová, CSc. a v září pak prof. JUDr. PhDr. Karolina Adamová, CSc.

V souvislosti s hlavní činností ÚSP AV ČR probíhá dlouhodobě i spolupráce s vysokými školami v ČR i v zahraničí. Smyslem této spolupráce je prezentovat závěry

právního výzkumu, který výzkumní pracovníci ÚSP AV ČR provádějí, avšak zejména umožnit kontakty s perspektivními zájemci o právní vědu; tato spolupráce je o to naléhavější, že ústavy AV ČR nejsou podle platné právní úpravy oprávněny samostatně poskytovat postgraduální vzdělávání a udělovat příslušné akademické tituly, což je zbavuje možnosti přímého kontaktu s absolventy vysokých škol a potenciálními novými kolegy. Spolupráce s vysokými školami se uskutečňuje zpravidla na individuální bázi, kdy výzkumní pracovníci vyučují ve vybraných právních kurzech v rámci bakalářských, magisterských a doktorských studijních programů na veřejných i soukromých vysokých školách, podílí se na přípravě konceptů studijních oborů, studijních materiálů, ale také spoluorganizují odborná setkání a konference; to dává mj. možnost rozložit náklady spojené s rozvojem právního bádání.

Institucionalizovaný charakter – opírající se o zvláštní smlouvy o spolupráci – měla v roce 2009 zaprvé spolupráce s Fakultou právnickou ZČU v Plzni (smluvní rámec od roku 1999), se kterou měl ústav akreditován společný doktorský studijní program v programu teoretické právní vědy. V roce 2009 vrcholilo i řešení dvou společných grantových projektů podporovaných GA ČR. Jde o dva z celkem čtyř grantových projektů, které byly od roku 2000 v rámci vědecké spolupráce s FPR ZČU v Plzni realizovány. V průběhu tzv. kauzy plagiátorství, která na podzim roku 2009 vznikla na Fakultě právnické ZČU, byla proti ÚSP AV ČR opakovaně ve sdělovacích prostředcích vznášena obvinění, že stávající smluvní rámec spolupráce ve znění doplněném v roce 2004 garantuje ÚSP AV ČR v neprospěch fakulty monopol na překládání grantových projektů i na zvýhodněný přístup k výsledkům vědecké činnosti, která v rámci spolupráce vznikne. Tato obvinění byla Radou ÚSP AV ČR, v. v. i., odmítnuta s tím, že už s ohledem na personální možnosti ÚSP AV ČR k takové praxi nedocházelo. Jelikož se však současně ukázalo, že předmětná smlouva nebyla projednána žádným z vnitřních orgánů, ÚSP AV ČR navrhl Fakultě právnické ZČU ukončení platnosti těchto smluv dohodou: tento návrh byl akceptován dopisem děkana FPR z 10. 12. 2009. (Po projednání s vedením AV ČR byla pak ke dni 26.4.2010 uzavřena nová dohoda o realizaci společného doktorského studijního programu.) Komise pro kontrolu činnosti ÚSP AV ČR ustavená Akademickou radou AV ČR přitom ve své závěrečné zprávě ze dne 30. 12. 2009 možnost diskriminačního výkladu ustanovení doplněných v roce 2004 v neprospěch fakulty připouští, dává je ale do souvislosti s pochybením dvou vedoucích pracovníků ÚSP AV ČR.

Zadruhé, na základě rámcové smlouvy o spolupráci z r. 2008 spolupracuje ústav s Právnickou fakultu UPJŠ v Košicích. Tato spolupráce předpokládá výměnu vědeckých informací mezi oběma stranami, realizaci společných vědeckých projektů, zejména pořádání vědeckých akcí, a vzájemnou podporu při zvyšování vědecké kvalifikace pracovníků obou institucí; nezahrnuje ale žádná ustanovení o společných studijních programech.

Vedle vysokoškolského sektoru spolupracuje ÚSP AV ČR v souvislosti se svou hlavní činností dlouhodobě i s dalšími veřejnými institucemi, jak pedagogickými a vědeckými, tak institucemi veřejné moci. V této rovině je třeba zejména zdůraznit, že někteří pracovníci ÚSP AV ČR jsou členy poradních orgánů různých orgánů veřejné moci, kde zprostředkovávají přenos vědeckého zkoumání a výzkumných výsledků jak do vysokoškolské výuky, tak i psaného českého práva; ÚSP AV ČR se také

formou připomínek dlouhodobě podílí na připomínkování výběru rozsudků Nejvyššího soudu ČR určených k publikování.

ÚSP AV ČR aktivně spolupracuje se soukromým sektorem především ve formě poskytování výstupů z expertní činnosti, jde zejména o vědecké posudky a expertízy. Tato spolupráce však není omezena výlučně na soukromý sektor, expertní činnost je hojně využívána také orgány veřejné moci (především ministerstvy a jinými správními orgány), kde ÚSP AV ČR nepřímo rozšiřuje spektrum odborných názorů, ze kterých mohou orgány veřejné moci při aplikaci práva vycházet. V roce 2009 byla v důsledku mediálního zájmu o expertní činnost ÚSP AV ČR provedena bilance stanovisek zpracovaných výzkumnými pracovníky ÚSP v uplynulých letech, v souvislosti s tím došlo k přezkoumání celistvosti evidence expertizní činnosti ÚSP AV ČR ze strany pracovníků Archivu AV ČR, kde byl vysloven soulad této (dosavadní) evidence se zákonnými požadavky (nebyla zjištěna žádná zásadní pochybení). V souvislosti s těmito kroky došlo ze strany nového vedení ÚSP AV ČR k přijetí řady opatření, která posilují dohled a transparentnost v oblasti expertizní činnosti (šlo zejména o zavedení elektronické evidence expertizní činnosti a související vnitřní opatření směřující k důslednému dodržování Organizačního řádu), přičemž bylo rozhodnuto, že se ÚSP AV ČR nebude expertizní činnosti vzdávat. Expertní činnost má svůj nesporný vědecký přínos, obvykle totiž osvětluje zajímavé právní problémy, které často ukazují na obecnější problémy práva v ČR, případně představuje inspiraci pro činnost badatelskou, kde nezdědka předznamenává další spolupráci na výzkumných (grantových) projektech (viz např. společný projekt s Českým báňským úřadem č. 63-08 - Analýza problematiky „dotčený“, a „ohrožený“ v předpisech českého horního práva a návrh na řešení ve vztahu k povolování hornické činnosti (Kód IS VaV: ABCBU 63-08).

Za významnou lze označit také spolupráci s médii, kde řada pracovníků ÚSP AV ČR pravidelně poskytuje médiím osobní konzultace a rozhovory, vystupuje v televizních a rozhlasových pořadech a přispívá do tisku. V roce 2009 pracovníci ÚSP AV ČR mimo jiné prezentovali několik desítek odborných názorů v novinách a časopisech pro veřejnost.

Kromě výše uvedených aktivit je třeba doplnit dále i to, že také v roce 2009 poskytoval ÚSP AV ČR zázemí několika učeným společnostem, na jejichž fungování se podílejí výzkumní pracovníci ÚSP AV ČR a mezi které náleží Česká společnost pro mezinárodní právo, Česká společnost pro právo životního prostředí, Český národní komitét Mezinárodní akademie srovnávacího práva a Český národní komitét Mezinárodního sdružení právních věd, Společnost pro právo informačních technologií, apod.. Pracovníci ÚSP AV ČR spolupracují i s vybranými odbornými obecně prospěšnými společnostmi (Společnost pro dopravní právo, Společnost pro pracovní právo atd.).

Z rukou předsedy AV ČR v r. 2009 obdrželi JUDr. Jiří Grospič, CSc. Čestnou oborovou medaili Karla Engliše za zásluhy v sociálních a humanitních vědách, a JUDr. Ján Matejka, Ph.D. Prémii Otty Wichterleho, která je udělována jako významné ocenění práce mladých vědeckých pracovníků Akademie věd ČR.

Zvláštní složku, která je neoddelitelná od hlavní činnosti ÚSP AV ČR, pak představuje mezinárodní spolupráce, jejímž smyslem je zejména konfrontovat

poznatky získané výzkumem v domácím právním prostředí se zkušenostmi zahraničních partnerů a podílet se na myšlenkové výměně.

ÚSP AV ČR vychází z dlouhodobé koncepce mezinárodní vědecké spolupráce s ústavy pro právní vědy Maďarské, Polské, Ruské a Slovenské akademie věd, která představuje jakési ukotvení středoevropského prostoru. Výsledky mezinárodního výzkumu jsou předkládány na společných konferencích, sympoziích a workshopech a publikovány ve sbornících a vědeckých časopisech, zejména v časopisech vydávaných dotčenými institucemi, tedy Právník, Państwo i prawo, Gosudarstvo i pravo a Právny obzor. V roce 2009 tak konkrétně pokračovalo řešení společných projektů „Reforma Evropské unie po jejím rozšíření. Český a polský pohled“ s ústavem právních věd Polské akademie věd a „Vliv členství v EU na právní řád České republiky a Maďarska“ s ústavem právních věd Maďarské akademie věd.

V souvislosti s rozšiřováním středoevropské spolupráce byla roce 2009 také uzavřena rámcová smlouva o tvůrčí spolupráci s Ústavem státu a práva V.M. Koreckého Národní Akademie věd Ukrajiny. Vedle toho byl průběhu roku řešen společný projekt „The Role of the V4 Countries in the European Neighbourhood Policy“ s vysokou školou Eszterházy Károly v maďarském Egeru. Nadále trvá intenzivní spolupráce s Ústavem státu a práva Slovenské akademie věd a s Právnickou fakultou UPJŠ v Košicích. Ad hoc je uskutečňována spolupráce s francouzským Institut international des droits de l'homme (Strasbourg), předním evropským střediskem nauky o ochraně lidských práv v mezinárodním právu, s italským Istituto di teoria e tecniche dell'informazione giuridica CNR (Firence), s polským Wydział Prawa i administracji UMK (Toruň) a s rakouským Institut für Europäische Integrationsforschung ÖAW (Víděň).

Vedle toho pracovníci ÚSP AV ČR jsou v návaznosti na svou badatelskou činnost též členy redakčních rad řady odborných časopisů, např. Právník, Právní rádce, Acta Universitatis Carolinae, Právní rozhledy-Evropské právo, Právny obzor, EMP, Správní právo, Bulletin advokacie, České právo životního prostředí. Rovněž jsou členy mezinárodních i vnitrostátních vědeckých organizací (vedle výše uvedených českých učených společností též např. International Committee of Comparative Law IAL; Académie internationale de droit comparé; Groupe européen de droit international privé; česká odbočka International Law Association; ILA Committee on International Criminal Court; European Association of Legislation; český národní komitét International Association of Legal Science; International Academy of Comparative Law; International Role of Universities in the Developing Areas).

Závěrem je třeba uvést, že fungování ÚSP AV ČR bylo v druhé polovině roku 2009 poznamenáno důsledky kauzy plagiátorství, která se vzhledem k personálnímu propojení ÚSP AV ČR s Fakultou právnickou ZČU v Plzni na úrovni vedení i vzhledem k existenci spolupráce v oblasti doktorských studijních programů, v oblasti výzkumu i při vydávání časopisu Právník, podmíněné historickými okolnostmi vzniku fakulty, dotkla také ÚSP AV ČR. Celá kauza pak vedla k opakovanému zpochybňování dobré pověsti ÚSP AV ČR. Tento vývoj byl orgány ÚSP AV ČR i zaměstnanci vnímán jako mimořádně závažný, a to o to více, že k němu došlo v době celospolečenské diskuze o organizaci a financování vědy a výzkumu v ČR;

za této situace usilovali orgány i pracovníci ÚSP AV ČR o obhájení kredibility ÚSP AV ČR. K tomu následně výrazně napomohla i činnost Komise pro kontrolu činnosti ÚSP AV ČR zřízené Akademickou radou AV ČR. Z popsaného dění však vyplynula i intenzivní vnitroústavní diskuze o tom, jak ÚSP AV ČR zajistit podobu moderní vědecké instituce, která by mohla sehrávat iniciativní roli při rozvoji právní vědy v ČR a udržela si své postavení ve středoevropském prostoru.

IV. Hodnocení další a jiné činnosti:

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i. neprovádí další ani jinou činnost.

V. Informace o opatřeních k odstranění nedostatků v hospodaření a zpráva, jak byla splněna opatření k odstranění nedostatků uložená v předchozím roce:

Žádné nedostatky nebyly zjištěny.

VI. Finanční informace o skutečnostech, které jsou významné z hlediska posouzení hospodářského postavení instituce a mohou mít vliv na její vývoj:*)

ÚSP AV ČR, v. v. i. využil s ohledem na krácení dotace pro následný rok 2010 a v souladu se zákonem možnosti převodu 5% účelových prostředků do FÚUP a stejný postup se předpokládá i v roce následujícím. Výrok auditora byl bez výhrad.

VII. Předpokládaný vývoj činnosti pracoviště:*)

V ekonomickém ohledu se předpokládá vývoj s kráceným rozpočtem, ale stále ještě v návaznosti na rozpočtové proporce trvající až do r. 2009.

VIII. Aktivita v oblasti ochrany životního prostředí:*)

Ústav státu a práva, v. v. i. neměl v roce 2009 žádné aktivity v oblasti ochrany životního prostředí.

---

*) Údaje požadované dle § 21 zákona 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

IX. Aktivita v oblasti pracovněprávních vztahů: *)

ÚSP AV ČR k 31. 12. 2009 zaměstnával celkem 46 zaměstnanců, z toho 34 s vysokoškolským vzděláním. Průměrný přepočtený počet zaměstnanců činil 37,99; průměrný výdělek v roce 2009 činil 30 526 Kč.

V průběhu roku 2009 nebyl přijat žádný nový zaměstnanec; pracovní poměr byl skončen s 1 dosavadním zaměstnancem.

ÚSP AV ČR umožňuje svým zaměstnancům zvyšování kvalifikace účastí na odborných školeních a v externím studiu. Dbá v této souvislosti mj. o prohlubování jazykových znalostí svých zaměstnanců, a to zejména prostřednictvím jazykových kurzů organizovaných na půdě Akademie věd ČR.

X. Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím **)

- a) počet podaných žádostí o informace: 1
počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti: 1
- b) počet podaných odvolání proti rozhodnutí: 0
- c) popis podstatných částí každého rozsudku soudu ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace a přehled všech výdajů, které povinný subjekt vynaložil v souvislosti se soudními řízeními o právech a povinnostech podle tohoto zákona, a to včetně nákladů na své vlastní zaměstnance a nákladů na právní zastoupení: žádné soudní řízení neprobíhalo, žádné náklady nevznikly.
- d) výčet poskytnutých výhradních licencí, včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence: 1 (vysvětlení sub f) níže).
- e) počet stížností podaných podle § 16a, důvody jejich podání a stručný popis způsobu jejich vyřízení: 0
- f) další informace vztahující se k uplatňování tohoto zákona:

V roce 2009 ÚSP AV ČR obdržel jediný požadavek na informace podle zákona č. 106/1999 Sb., v platném znění, a to od nevládní neziskové organizace Transparency International - Česká republika, o.p.s.. Žadatel se domáhal zpřístupnění určitých konkrétních právních názorů vydaných ve formě stanovisek. Žádost musela být ÚSP AV ČR zamítnuta, protože dotčená stanoviska mají povahu autorských děl v držení AV ČR. Požadované podklady však byly organizaci

---

**) Údaje požadované dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

Transparency International - Česká republika, o.p.s. poskytnuty na základě řádně uzavřené nevýhradní licenční smlouvy.

razítko

ÚSTAV STÁTU A PRÁVA
AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY, v.v.i.
116 00 Praha 1 - N. Město, Národní 18

podpis ředitele pracoviště AV ČR

Přílohou této výroční zprávy je účetní závěrka a zpráva o jejím auditu.